

02.02 Συνθέτω κείμενο - Συνθέτω παράγραφο

Παράγραφος

Κάθε κείμενο αποτελείται από μικρά κομμάτια που το καθένα έχει το δικό του νόημα. Αυτός ο χωρισμός δε γίνεται μόνο για να έχει καλύτερη εμφάνιση το κείμενο αλλά κυρίως, για να γίνεται περισσότερο κατανοητό. Το καθένα κομμάτι λέγεται παράγραφος. Η κάθε παράγραφος έχει την αυτονομία της, αφού αναπτύσσεται μια ιδέα ή η πλευρά ενός θέματος, αλλά ταυτόχρονα συνδέεται με την επόμενη παράγραφο και όλες μαζί διαμορφώνουν ένα κείμενο.

Καλό είναι να μάθουμε να χωρίζουμε τα κείμενά μας σε παραγράφους. Η κάθε παράγραφος -πρέπει να ξέρουμε- μιλάει, όπως είπαμε και προηγουμένως, για ένα πράγμα. Όταν αρχίσουμε να μιλάμε για κάτι άλλο, κάνουμε νέα παράγραφο. Εκεί που τελειώνει μια παράγραφος, αν δε γεμίζει η σειρά, μένει κενό το υπόλοιπο μέρος της και αρχίζει από κάτω η επόμενη.

Η πρώτη πρόταση της παραγράφου αποτελεί τη βασική της πρόταση και λέγεται θεματική πρόταση.

Το σύμβολο της παραγράφου είναι το §.

Οι λέξεις, οι φράσεις και οι προτάσεις που αποτελούν μια παράγραφο πρέπει να βρίσκονται σε **λογική σειρά**. Αυτό επιτυγχάνεται όταν οι λέξεις, οι φράσεις και οι προτάσεις **δένονται μεταξύ τους**. Τότε, λέμε ότι αυτές έχουν μεταξύ τους **σχέσεις συνοχής**.

Σχέσεις συνοχής

α. Επανάληψη λέξης, φράσης ή πρότασης:

Μπορούμε να επαναλάβουμε μια λέξη ή μια φράση (ή ένα μέρος μιας φράσης). Π.χ. **Ο γνωστός κριτικός σύγχρονης τέχνης, Φιλίπ Περό**, επισκέφτηκε την έκθεση που φιλοξενείται στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης αυτή την περίοδο. **Ο κύριος Περό...** Μπορούμε να επαναλάβουμε και μια ολόκληρη πρόταση. Π.χ. Νομίζω ότι **αποτελεί** παγκόσμια **κληρονομιά**. **Αποτελεί μια κληρονομιά...**

β. Αντικατάσταση:

Μπορούμε να αντικαταστήσουμε μια λέξη ή μια φράση με μια άλλη που μιλάει για το ίδιο πράγμα. Π.χ. Ήρθα **στην Αθήνα** πέρσι, αλλά αισθάνομαι ότι ζω **σε αυτή την πόλη** πάνω από δέκα χρόνια.

γ. Αντωνυμίες:

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μια αντωνυμία στη θέση μιας ονοματικής φράσης (βλ. ενότητα 8 για τις αντωνυμίες και ενότητα 16.2 Α για τις ονοματικές φράσεις). Π.χ. Αποτελεί μια κληρονομιά για την οποία **οι Έλληνες και όλοι οι Ευρωπαίοι** νιώθουν σήμερα περήφανοι, αλλά την ίδια στιγμή γνωρίζουν ότι **εκείνοι** έχουν και την υποχρέωση να τη διαφυλάξουν.

δ. Σύνδεση:

Οι προτάσεις ενώνονται μεταξύ τους με συνδέσμους (βλ. και κειμενικούς δείκτες παρακάτω). Π.χ. Ήρθα στην Αθήνα πέρσι, **αλλά** αισθάνομαι ότι ζω σε αυτή την πόλη πάνω από δέκα χρόνια.

Κειμενικοί δείκτες

Υπάρχει ακόμα ένα μυστικό για τη συνοχή μιας παραγράφου: Οι **κειμενικοί δείκτες**.

Κειμενικοί δείκτες είναι όλες οι λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούμε για να δείξουμε πώς συνδέονται οι προτάσεις μέσα στο κείμενο. Μας δείχνουν δηλαδή τις σχέσεις συνοχής. Οι κειμενικοί δείκτες είναι συνήθως επιρρήματα ή σύνδεσμοι (βλ. ενότητες 12 και 14).

Τι κάνουμε με τους κειμενικούς δείκτες:

- 1. Συνδέουμε:** και, και επίσης, και ακόμα, επιπλέον, με άλλα λόγια, για παράδειγμα
- 2. Δημιουργούμε αντίθεση:** αλλά, ενώ, ωστόσο, αν και, αντίθετα, όμως

- 3. Αιτιολογούμε:** γιατί, επειδή, αφού, καθώς
- 4. Βγάζουμε συμπεράσματα:** επομένως, συνεπώς, άρα
- 5. Ορίζουμε τον χρόνο:** τότε, στη συνέχεια, πρώτα, ύστερα, μέχρι τώρα